

**2. setkání pracovní skupiny
„Mládež utváří budoucnost“
13.–14. 4. 2021, online na platformě Dina.international**

**Jugend gestaltet Zukunft!
Mládež utváří budoucnost!**

Dokumentace

1	Obsah	
2	Program	3
3	Účastníci	5
4	Uvítání a představení cílů setkání	7
5	Cíle setkání	8
6	Informace k funkcím a využití platformy DINA.international	8
7	Novinky ve stěžejním tématu Tandemu	9
8	Novinky od účastníků pracovní skupiny	9
9	Dr. Liane Pluto (DJI – Německý institut mládeže): Zjištění ze 16. zprávy o dětech a mládeži se zaměřením na mezinárodní aspekty	10
10	Karel Strachota (Program „Jeden svět na školách“ organizace Člověk v tísní): Zjištění z Výzkumu postojů středoškoláků v ČR 2020	12
11	Diskuze v tematické skupině 1: Přeshraniční projekty pro demokratickou Evropu a proti pravicovému extremismu a nacionalismu	14
12	Diskuze v tematické skupině 2: Participace a motivace mladých lidí k účasti na veřejném dění	16
13	Diskuze v tematické skupině 3: Udržitelnost a ochrana životního prostředí	18
14	Diskuze v tematické skupině 4: Mediální kompetence	21
15	Další kroky, výhled	22
16	Webové stránky Tandemu ke stěžejnímu tématu	23

2 Program

Úterý 13. 4. 2021

- 14.45 **Přihlášení do platformy DINA.international, kontrola funkčnosti**
- 15.00 **Začátek akce**
- Informace k tlumočení**
- Uvítání a představení cílů setkání**
- Informace k funkcím a využití platformy DINA.international**
- Představení účastníků**
- Představení programu a organizačních záležitostí**
- 15.45 *Přestávka*
- 15.55 **Novinky ve stěžejním tématu Tandemu**
- navýšení prostředků na stěžejní téma a rozšíření koncepce
 - rozšíření pracovní skupiny o nové účastníky
 - stanovení konkrétních témat
 - uskutečněné online akce: online modul diverzity, školský seminář
 - II. metodický sborník ke vzpomínkovým místům v obou zemích
 - první naplánovaná spolupráce (odborné praxe + Evropský parlament mládeže v ČR)
- 16.15 **Novinky od účastníků pracovní skupiny**
- 16.45 *Přestávka*
- 17.00 **Dr. Liane Pluto (DJI – Německý institut mládeže): Zjištění ze 16. zprávy o dětech a mládeži se zaměřením na mezinárodní aspekty**
- 17.25 *Přestávka*
- 17.35 Diskuse (mj. jak mohou být tato zjištění zohledněna ve stěžejním tématu)
- 17.50 *Přestávka*
- 18.05 **Karel Strachota (program „Jeden svět na školách“ organizace Člověk v tísni): Zjištění z Výzkumu postojů středoškoláků v ČR 2020**
- 18.35 *Přestávka*
- 18.45 Diskuse (mj. jak mohou být tato zjištění zohledněna ve stěžejním tématu)
- 19.00 Závěrečné shrnutí, příprava na program následujícího dne
- 20.00 *Online na slovíčko – prostor pro neformální debatu*

Středa 14. 4. 2021

- od 9.15 *Přístup do online místnosti*
- 09.30 Uvítání
- 09.35 **Diskuse v plénu** o poznacích z předchozího dne
- 09.55 *Přestávka*
- 10.05 Rozehřívací aktivita
- 10.10 Zadání práce ve skupinách

10.15

Práce v tematických skupinách

Přeshraniční projekty pro demokratickou Evropu a proti pravicovému extremismu a nacionalismu

Participace a motivace mladých lidí k účasti na veřejném dění

Klimatické změny, ochrana životního prostředí a udržitelnost

Mediální kompetence

Práce ve skupinách se bude orientovat na následující otázky:

- Jakými konkrétními způsoby lze toto téma zapojit do cílové skupiny mladých lidí a do česko-německé výměny?
- Jaké spolupracující partnery by bylo možné do tématu přizvat?
- Už se tomuto tématu věnujete a jakým způsobem s ním ve své organizaci pracujete (v mezinárodním / česko-německém kontextu)?
- Jak by bylo možné téma ve vaší oblasti realizovat? Jak Vás/Vaši organizaci může Tandem podpořit v realizaci tematických česko-německých projektů?
- Je k tématu potřeba vytvořit metodický materiál?

11.00

Přestávka

11.15

Shrnutí v plénu

12.00

Můj další krok, evaluace a výhled

3 Účastníci

Křestní jméno	Příjmení	Instituce
Pavel	Bečka	Správy národních parků Šumava a Bavorský les / Nationalparkverwaltungen Bayerischer Wald und Šumava
Pia	Bittner	Bayerischer Jugendring / Bavorský kruh mládeže
Iva	Břendová	Koordinátorka jazykových animátorů Tandemu / Koordinatorin Tandem-Sprachanimateur:innen
Hana	Campos	djo – Deutsche Jugend in Europa, Bundesverband e.V / djo – Německá mládež v Evropě
Tímea	Červeňová	EUTIS, o.p.s
Michaela	Doležalová	Česká rada dětí a mládeže / Tschechischer Kinder- und Jugendrat
Ansgar	Drücker	Informations- und Dokumentationszentrum für Antirassismussarbeit e.V. (IDA) / Informační a dokumentační centrum pro práci proti rasismu
Valentina	Eimer	Čojč Theaternetzwerk Böhmen-Bayern / Čojč – přeshraniční divadelní síť Čechy-Bavorsko
Martina	Engelmaierová	Prostor pro rozvoj, z.s. / Verein Raum für Entwicklung
K. Erik	Franzen	Deutsch-Tschechische und Deutsch-Slowakische Historikerkommission / Česko-německá a Slovensko-německá komise historiků
Matěj	Frouz	Asociace pro mezinárodní otázky / Assoziation für Internationale Fragen
Dorothee	Hartung	Naturfreundejugend Thüringen / Mladí přátelé přírody Durynsko
Lisa	Herbst	KZ-Gedenkstätte Flossenbürg / Památník koncentračního tábora Flossenbürg
Nicole	Janka	Projektstelle gegen Rechtsextremismus – EBZ Bad Alexandersbad / Projektové pracoviště proti pravicovému extremismu – Evangelické vzdělávací a konferenční centrum (EBZ) Bad Alexandersbad
Sarah	Junghans	Aktion Zivilcourage e.V.
Joachim	König	Gedenkstätte Buchenwald / Památník Buchenwald
Markéta	Knoppig	Aktion Zivilcourage e.V.
Marek	Krajčí	Česká rada dětí a mládeže / Tschechischer Kinder- und Jugendrat
Marta	Michalaková	POJ Frýdek-Místek / Berufsfachschule, Handelsakademie und Sprachschule (POJ) Frýdek-Místek
Leona	Mikušová	Základní škola T. G. Masaryka Milovice / T. G. Masaryk-Grundschule Milovice
Juliane	Niklas	Bayerischer Jugendring / Bavorský kruh mládeže
Felizitas	Raith	Max Mannheimer Studienzentrum / Studijní centrum Maxe Mannheimera
Sebastian	Reiðig	Aktion Zivilcourage e.V.
Julia	Riedel	Deutscher Bundesjugendring / Německý spolkový kruh dětí a mládeže
Eva	Riedl	Bayerischer Jugendring / Bavorský kruh mládeže
Lena	Rüger	Jugendbildungsstätte Waldmünchen / Vzdělávací centrum pro mládež ve Waldmünchenu
Ingolf	Seidel	Agentur für Bildung – Geschichte, Politik und Medien e.V. / Agentura pro vzdělávání – dějiny, politika a média
Martin	Šimáček	Evropský parlament mládeže / Europäisches Jugendparlament
Kristýna	Šoukalová	Prostor pro rozvoj, z.s. / Verein Raum für Entwicklung

Jiří	Tejkal	Masarykův ústav a Archiv AV ČR / Masaryk-Institut und Archiv der Akademie der Wissenschaften der Tschechischen Republik
Ondřej	Timčo	Institute H21
Kristýna	Titěrová	META, o.p.s – Společnost pro příležitosti mladých migrantů / META, o.p.s. – Association for Opportunities of Young Migrants
Jana	Třetinová	Základní škola T. G. Masaryka Milovice / T. G. Masaryk-Grundschule Milovice
Kamila	Varařová	Památník Lidice / Gedenkstätte Lidice
Petr	Veselý	Spirála Sdružení Ackermann-Gemeinde (SAG) / Die Spirála (Ackermann-Gemeinde)
Zuzana	Wildová	Česká rada dětí a mládeže / Tschechischer Kinder- und Jugendrat
Sindy	Winkler	Projektstelle gegen Rechtsextremismus – EBZ Bad Alexandersbad / Projektové pracoviště proti pravicovému extremismu – Evangelické vzdělávací a konferenční centrum (EBZ) Bad Alexandersbad
Petra	Zahradníčková	na volné noze / freiberuflich

4 Uvítání a představení cílů setkání

Lucie Tarabová a Thomas Rudner

Česko-německá rada mládeže, nejvyšší mezistátní grémium v oblasti mládeže v rámci česko-německých vztahů, se v březnu 2019 usnesla na třetím stěžejním tématu **„Mládež utváří budoucnost“ s důrazem na témata participace, demokracie a diverzity.**

Na základě výstupů Česko-německého setkání mládeže, které se uskutečnilo v roce 2019 v Berlíně, a na základě aktuální 16. zprávy spolkové vlády o dětech a mládeži by Tandem chtěl v oblasti česko-německých výměn v následujících letech iniciovat setkání týkající se těchto témat:

- přeshraniční projekty pro demokratickou Evropu a proti pravicovému extremismu a nacionalismu
- participace a motivace mladých lidí k účasti na veřejném dění
- udržitelnost a ochrana životního prostředí
- mediální kompetence, kritické myšlení
- migrace/integrace/inkluze

Obsahová náplň a formáty stěžejního tématu „Mládež utváří budoucnost“ (2019–2023) mají přispět k tomu, aby se děti a mládež z České republiky a Německa společně aktivně věnovali tématům, která je zajímají, a vědomě přitom pracovali s otázkami diverzity. Tím, že se budou zabývat tématy jako např. participace, demokracie a diverzita, si vytvoří schopnost kritického úsudku a vlastní postoje a zároveň poznají, čeho mohou dosáhnout vlastním jednáním. Cílem je navýšit počet setkání ke stěžejnímu tématu, rozšířit okruh institucí a organizací aktivních v rámci česko-německých výměn a dosáhnout obsahového a kvalitativního zlepšení česko-německé spolupráce v oblasti mládeže.

Rada mládeže období stěžejního tématu o rok prodloužila, takže na tématu lze intenzivně pracovat až do roku 2023.

Cíle do roku 2023:

- udržet a dále rozvíjet stávající partnerství institucí, které na tématu již pracují;
- nabídnout možnosti přeshraniční spolupráce i v době pandemie (online setkání a jejich atraktivita pro účastníky);
- vzájemně propojit další instituce, jako jsou vzdělávací oddělení památníků, školy, mimoškolní spolky atd.

5 Cíle setkání

Lucie Tarabová a Thomas Rudner

První setkání pracovní skupiny se zaměřilo na otázku, jaké přímé a nepřímé dopady měla a bude mít pandemie koronaviru na česko-německé výměny mládeže a jaké máme možnosti tyto dopady eliminovat. Jednalo se také o otázce, jakým celospolečenským výzvám čelíme (zejména v souvislosti s uzavřením hranic a nacionalismem) a pomocí jakých metod a strategií může práce s mládeží přispět k jejich překonání.

První setkání lze z pohledu složení pracovní skupiny vnímat jako přechod od předchozího stěžejního tématu k tomu aktuálnímu.

Ve spolupráci s novými členy skupiny by měly být k výše uvedeným tématům v česko-německé spolupráci v oblasti mládeže formulovány nové impulzy. Tandem si je vědom toho, že setkání v online prostředí neumožňují stejnou hloubku kontaktů jako fyzická setkání. Platforma Dina přesto nabízí možnost podnikat společné kroky a plánovat další postup. Tandem zprostředkovává kontakty se školami i institucemi a organizacemi z oblasti práce s mládeží v obou zemích, poskytuje finanční prostředky a zejména zajišťuje koordinaci možných výměn. Když se tuto činnost podaří propojit se znalostmi účastníků v jednotlivých tematických oblastech a s jejich kontaktem s cílovými skupinami, tak i toto stěžejní téma přivede dohromady mladé lidi z obou zemí, kteří budou dále utvářet sousedské vztahy.

Konkrétnější příklad toho, co z takovéto pracovní skupiny může vzejít: V rámci minulého stěžejního tématu se konala řada setkání žáků a mládeže v památnících, které se zapojily do pracovní skupiny. K tomu dříve v této podobě nedocházelo. Kromě toho byl vytvořen [metodický materiál](#) pro práci v památnících, který doposud v takovéto podobě nebyl k dispozici a který je již využíván.

Jeden z cílů druhého setkání byl již splněn: Ve všech tematických oblastech se podařilo získat účastníky z obou zemí, kteří mají zájem podporovat Tandem svými odbornými znalostmi podporovat při utváření stěžejního tématu nebo v jeho podpoře pokračovat.

6 Informace k funkcím a využití platformy DINA.international

Kateřina Vnoučková

[DINA.international](#) je komplexní systém, který splňuje požadavky GDPR, je provozován na klimaticky neutrálních serverech a který lze používat přímo v prohlížeči. Servery jsou umístěny v Německu a platforma využívá opensource software. Pro její používání není zapotřebí stahovat žádnou aplikaci, data uživatelů nejsou na pozadí vyhodnocována žádnou velkou korporací.

DINA.international může pro výměny žáků a mládeže – a to nejen v době pandemie – představovat užitečný nástroj pro přípravu i vyhodnocování setkání, jakož i pro realizaci některých jeho částí. V době pandemie umožňuje setkání uspořádat kompletně online.

Platforma umožňuje pracovní skupině komunikovat a spolupracovat i v době mezi zasedáními, lze tady ukládat soubory a dokumenty a zveřejňovat novinky jednotlivých institucí.

7 Novinky ve stěžejním tématu Tandemu

Thomas Rudner

- Navýšení prostředků pro stěžejní téma a rozšíření koncepce ([přehled akcí](#)) – rozšíření okruhu účastníků pracovní skupiny o další organizace; na stránkách stěžejního tématu chceme uvést názvy organizací, které stěžejní téma společně s Tandemem podporují; pokud si uvedení názvu nepřejete, sdělte to prosím Tandemu
- Stanovení konkrétních témat (přeshraniční projekty pro demokratickou Evropu a proti pravicovému extremismu a nacionalismu, participace a motivace mladých lidí k účasti na veřejném dění, udržitelnost a ochrana životního prostředí, mediální kompetence a kritické myšlení, migrace/integrace/inkluze)
- Realizace online akcí: online modul diverzity, školský seminář
- Od jara 2021 lze využívat platformu DINA.international
- V obou zemích vyšel druhý svazek metodické publikace o památných místech ([Společnou cestou ke vzpomínkám II](#))
- Z prvního setkání vzešly plány na první spolupráci Martina Šimáčka (Evropský parlament mládeže) a oblastí odborných praxí
- Internetová stránka s kalendářem akcí (<http://jugend-gestaltet-zukunft.eu/cs/events/>)

8 Novinky od účastníků pracovní skupiny

Kristýna Šoukalová a Martina Engelmaierová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Aktuálně probíhá projekt „[OnlineChallenge](#)“; jeho cílem je zprostředkovat mládeži odborné znalosti, přičemž účastníci mohou sami něco vytvářet místo toho, aby jen poslouchali
- Plánuje se online verze výletu, který se bude věnovat tématům životního prostředí, udržitelnost atd.; v současné době se hledají účastníci

Ingolf Seidel (Agentura pro vzdělávání – dějiny, politika a média)

- Na Katedře didaktiky dějepisu na Svobodné univerzitě (FU) v Berlíně byl vydán online magazín [Lernen aus der Geschichte](#) („Učit se z dějin“), který se mj. věnuje vzdělávacímu přístupu k tématům

udržitelosti a propojení historického vzdělávání se vzděláváním k demokracii.

Markéta Knoppig ([Aktion Zivilcourage e.V.](#))

- Projekt „**Pro dobré a hodnotné soužití – bez ohledu na hranice**“; cílem projektu je zjistit, jakým výzvám čelí a jaké potřeby mají školy, neziskové organizace a obce v česko-německém pohraničí z pohledu občanského soužití a demokratické angažovanosti
- Projekt „[Mít kuráž a utvářet náš region](#)“: Studenti Technické univerzity (TU) v Drážďanech a UJEP v Ústí nad Labem vytváří workshopy týkající se občanské odvahy pro žáky z česko-saského pohraničí. Na internetové stránce „CouReg“ budou volně k dispozici online vzdělávací moduly k tématům občanské odvahy, občanského vzdělávání a angažovanosti občanské společnosti. Pro pedagogy z pohraničí bude vydána učebnice dostupná v češtině i němčině. Výstupy z vědeckého zpracování projektu budou zveřejněny v odborných člancích
- Velký zájem o projekty s Českou republikou

Ondřej Timčo (Institut H21)

- Byla vydána aplikace „[Pébéčko](#)“, která má být přeložena i do němčiny (v současnosti funguje v ČR a na Slovensku). Aplikace umožňuje žákům základních a středních škol rozhodovat o využití části rozpočtu jejich školy. Žáci tak opouští svou čistě pasivní roli a zábavným způsobem si osvojují principy fungování demokratické společnosti

Jiří Tejkal ([Masarykův ústav a Archiv AV ČR](#))

- V rámci Masarykova institutu působí dva historici z Německa a dva z Rakouska, kteří se zapojili do různých projektů (např. „[Unlikely Refuge?](#)“). Všichni by se rádi angažovali i v dalších projektech týkajících se historie migrace ve 20. století.

9 Dr. Liane Pluto (DJI – Německý institut mládeže): Zjištění ze 16. zprávy o dětech a mládeži se zaměřením na mezinárodní aspekty

- Viz přiložená powerpointová prezentace
- Tyto zprávy vytváří nezávislá komise, jejich zpracování je zakotveno v německém zákoníku sociálního zabezpečení a slouží především poslancům Spolkového sněmu a Spolkové rady. Tématem 16. zprávy o dětech a mládeži je „Podpora vzdělávání k demokracii“
- Zpráva má přispět také k tomu, aby se tato tematická oblast na veřejnosti lépe profilovala, aby se pro ni podařilo získat nejrůznější struktury poskytující pomoc dětem a mládeži a aby

došlo k dlouhodobému posílení společenského zapojení a významu pomoci dětem a mládeži

- Rychlý vývoj společnosti a nová témata jako životní prostředí, udržitelnost, demografické změny, migrace, integrace atd. představují z pohledu demokracie velké výzvy
- Vzhledem k tomu, že jsou jednotlivé koncepty a pojmy chápány různě, je nejprve zapotřebí jejich jasná definice – proto zpráva obsahuje definice pojmů, jako je politika, demokracie, vzdělávání a občanské vzdělávání
- Je nutné předpokládat, že občanské vzdělávání probíhá ve všech sociálních prostředích – v rodině, v mateřských školách, ve všech stupních školního systému, v rámci mimoškolní práce s dětmi a mládeží atd.
- Občanské vzdělávání probíhá v rámci každodenního života a je potřeba v tomto směru podporovat i sebevzdělávání. Občanské vzdělávání je víc než jen prevence extremismu; musí se věnovat všem a musí odbourávat překážky a bariéry. Není neutrální a vychází ze základních demokratických hodnot
- Dosud se nepodařilo docílit propojení mezi oblastmi mezinárodní práce s mládeží a specializovaného občanského vzdělávání; neprobíhá téměř žádná výměna zkušeností z praxe ani dialog o převládajících vzdělávacích konceptech a odborných standardech občanského vzdělávání
- Není potřeba si požadavky na vzdělávání idealizovat, jde o to kriticky analyzovat, jak se formuje politika, a hledat alternativní cesty; evropské myšlení a konání místo afirmativního postoje k Evropě
- Občanské vzdělávání nemůže fungovat bez zásadní participace mladých lidí na rozhodnutích, která se týkají jeho obsahové náplně, cílů, metod a prostoru pro něj určeného; občanské vzdělávání je zároveň víc než pouhá participace
- Významnou roli hraje kvalifikace pracovníků s mládeží, protože s novými tématy přichází vždy i potřeba příslušné kvalifikace
- Je důležité nezůstávat u tematicky izolovaných odborných diskuzí; občanské vzdělávání je zapotřebí posílit ve všech oblastech práce s dětmi a mládeží, a to prostřednictvím spolupráce, dialogu a navázáním na vzdělávací praxi i propojením s odborným diskursem o občanském vzdělávání

Z diskuze:

- Mládež se cítí často na okraji společnosti, v době pandemie velmi strádá a často se na ni zapomíná
- Aktuálně jsou zapotřebí aktivity, při nichž se budou mladí lidé moci setkávat
- Děti a mládež se demokracii učí i v nedemokratických strukturách (např. organizační struktura školy je velmi nedemokratická); školy mají velký potenciál ve vztahu ke své struktuře (atmosféra ve škole, podpora společenského života atd.)
- Pro spolupráci na tématech občanského vzdělávání by bylo velmi přínosné mít k dispozici překlad doprovodné [brožury](#) ke zprávě o dětech a mládeži

10 Karel Strachota (Program „Jeden svět na školách“ organizace Člověk v tísni): Zjištění z Výzkumu postojů středoškoláků v ČR 2020

- Viz příložená powerpointová prezentace
- Vzdělávací program „Jeden svět na školách“ funguje už 20 let a nabízí různé materiály k tématům lidských práv, mediálních kompetencí, globálního vzdělávání, sociální problematiky, životního prostředí atd.
- Výzkum se zaměřením na střední školy měl za cíl získat komplexní obraz o postojích žáků v těchto oblastech:
 - o názor na konkrétní lokální, celostátní i globální problémy
 - o postoj k možnostem, jak mohou občané ovlivnit řešení problémů
 - o postoj k demokracii a mezinárodní politice
 - o přehled často využívaných zdrojů informací
- Za největší lokální problém žáci většinou považovali dopravní situaci, nedostatek kulturního života nebo špatné mezilidské vztahy, ale i problémy soužití romské komunity a bezdomovectví
- Jako největší problém České republiky pak středoškoláci nejčastěji uváděli politickou reprezentaci (61 %), pandemii koronaviru, ale také rasismus a ekonomickou situaci
- Na celosvětové úrovni žáci jako největší problém vnímají klimatické změny, války a konflikty, pandemii koronaviru, terorismus, rasismus, chudobu v rozvojových zemích nebo přelidnění
- České členství v EU žáci hodnotí kladně (38 %) nebo spíše kladně (36 %), což je více než v předchozích letech

- Většina žáků má pocit, že svou vlastní aktivitou řešení lokálních a celostátních českých problémů nemohou ovlivnit (48 % spíše ne, 16 % ne). Pouze asi 14 % žáků se veřejně aktivně zapojuje do řešení problémů a téměř 60 % vůbec nezamýšlí se angažovat
- Nedostatek angažovanosti mládeže připisují především znechucení z politiky a společenskému dění, ale i nedostatku informací
- Také v postoji k politice se žáci vyjadřovali převážně negativně: jen 4 % z nich si dovedou představit, že by se stali politikem (10 % spíše ano), 79 % odpovědělo „ne“, nebo „spíše ne“. Obdobně jen 8 % žáků plánuje stát se členem politické strany (3 % ano, 5 % spíše ano)
- Kdyby žáci měli právo volit v parlamentních volbách, většina by se aktivně zúčastnila (54 % ano, 22 % spíše ano). Ti, kteří by volit nešli, svůj postoj odůvodnili většinou tím, že nemají zájem, nebo tím, že žádné straně nedůvěřují. Mnozí také uvedli, že jejich hlas nemůže nic změnit
- Jako zdroj informací žáci často uváděli sociální sítě (81 %), online portály (51 %) nebo ostatní členy rodiny (50 %). Pro 51 % žáků jsou přitom sociální sítě nejčastějšími zdroji informací
- U otázky na důvěru vůči médiím uvedlo 67 % žáků, že důvěřují veřejnoprávním médiím, jen 9 % jim nedůvěřuje
- Jako nebezpečí pro demokracii většina žáků uvedla nepravdivé informace na internetu, zneužívání osobních údajů, hackerské útoky a cenzuru
- U tématu fake news na internetu většina žáků (65 %) uvedla, že by takovéto zprávy měly být mazány, 22 % žáků si myslí, že by neměly být mazány, ale jasně označeny
- U všech otázek týkajících se médií, demokracie a fake news jsou patrné rozdíly mezi jednotlivými typy škol: gymnazisté se v těchto oblastech orientují spíše lépe než žáci ostatních středních škol a středních odborných učilišť

Z diskuze:

- Na jedné z uvedených časových os je zřejmé, jak výrazně se názory žáků a studentů překrývají s nejdůležitějšími tématy české společnosti
- Velký vliv na názory mladých lidí mají rodiče, politické přesvědčení často vychází z rodiny
- Jako největší výzvy jsou vnímány ochrana životního prostředí a globální oteplování. Tak tomu bylo i v roce 2009. Možným

vysvětlením je to, že v roce 2008 došlo ve světě k mnoha přírodním katastrofám

- Mladí lidé mají pocit, že veřejné dění nemohou ovlivnit, což se od roku 2009 nezměnilo. Jedno z vysvětlení souvisí s komunistickou minulostí – mladí lidé jsou dodnes odrazováni od toho, aby se veřejně angažovali.
- V České republice se německý pojem „politické vzdělávání“ překládá jako „občanské vzdělávání“, protože slovo „politické“ představuje velké tabu a je vnímáno jako indoktrinace. Je velmi těžké určit, kde je hranice toho, co je jakožto „politické“ ještě v pořádku a co už nikoliv

11 Diskuze v tematické skupině 1: Přeshraniční projekty pro demokratickou Evropu a proti pravicovému extremismu a nacionalismu

Účastníci: Tímea Červeňová, Ansgar Drücker, Erik Franzen, Nicole Janka, Markéta Knoppig, Joachim König, Marek Krajčí, Juliane Niklas, Felizitas Raith, Ingolf Seidel, Petr Veselý, Sindy Winkler

Tandem: Thomas Rudner, Kathrin Freier-Maldoner

Zápis: Daniela Kodýdková

Jaké reakce se projevují v souvislosti s aktuální koronavirovou situací (stoupající počty nakažených, uzavírání hranic atd.)?

Joachim König (Památník Buchenwald)

- Množí se názory související s nacionalismem (např. že je dobré, že jsou hranice uzavřené) – s tím je složité pracovat
- Návrh: Na tyto tendence by bylo možné reagovat zveřejňováním článků vycházejících z vědeckých poznatků a sdílet je na sociálních sítích

Jaké dopady bude mít aktuální situace na výměny, až budou opět možné? Co lze dělat?

Erik Franzen (Česko-německá a Slovensko-německá komise historiků)

- V současné době je vše v „pohotovostním režimu“; jakmile se otevřou hranice, výměny opět začnou

Juliane Niklas (Bavorský kruh mládeže)

- Rozpolcený názor: Na jedné straně jsou některé vztahy tak silné, že bude později vše fungovat jako dřív, na druhé straně mají např. menší děti v současné době pouze tu zkušenost, že ostatní lidé jsou v zásadě nebezpeční

Marek Krajčí (Česká rada dětí a mládeže)

- Má zkušenosti s lidmi staršími 18 let, a to nejen v česko-německém, ale i v mezinárodním kontextu; výměny jsou zapotřebí i nadále

Jaké konkrétní návrhy na projekty k danému tématu máte? Jakou cílovou skupinu by bylo dobré zapojit?

Erik Franzen (Česko-německá a Slovensko-německá komise historiků)

- Mohlo by být hnutí „Fridays for Future“ novou cestou na úrovni EU? Takovéto skupiny hrají pro mladé lidi důležitou roli

Juliane Niklas (Bavorský kruh mládeže)

- Možnými partnery by mohly být instituce věnující se projektům s romskou tematikou

Ingolf Seidel (Agentura pro vzdělávání – dějiny, politika a média)

- Konspirační teorie související s koronavirovou krizí vedou i k tématům nacismu a antisemitismu; bylo by možností navázat spolupráci s židovskými obcemi?

Marek Krajčí (Česká rada dětí a mládeže)

- Propojit tuto tematickou oblast s kritickým myšlením a mediálními kompetencemi, protože zkreslené informace vedou k posilování nacionalismu
- Konkrétní metody: „Fakescape“, hra zaměřená na aktuální témata, jako jsou fake news

Felizitas Raith (Studijní centrum Maxe Mannheimera)

- Téma konspiračních teorií je velmi důležité, mělo by být ale komunikováno široké cílové skupině, nezávisle na židovských obcích.

Joachim König (Památník Buchenwald)

- Konspirační teorie úzce souvisí i s mediálními kompetencemi

Thomas Rudner

- Tandem plánuje v listopadu mediální kemp pro mládež. Nacionalismus a pravicový extremismus by tam mohly být novým tématem. Věnují se mu už jednotlivé instituce? Co může v tomto směru udělat Tandem?

Nicole Janka (Projektové pracoviště proti pravicovému extremismu – Evangelické vzdělávací a konferenční centrum – EBZ, Bad Alexandersbad)

- Pravicový extremismus je hlavní oblastí činnosti naší organizace. Máme nový projekt „Roma in Bayern“ („Romové v Bavorsku“); v rámci projektu probíhá vědecký výzkum a jsou zpracovávány pedagogické programy k tématu anticiganismu

Juliane Niklas (Bavorský kruh mládeže)

- Konspirační teorie propojit s tématem vzdělávání k demokracii

Felizitas Raith (Studijní centrum Maxe Mannheimera)

- Ve spolupráci s univerzitou v Bielefeldu se připravuje projekt k tématu mediálních kompetencí; zatím je plánován pouze pro skupiny v Německu, v budoucnu by ale mohl probíhat případně i česko-německy

Joachim König (Památník Buchenwald)

- Dalším tématem je nakládání s infekčními chorobami: Jak stát reaguje na krize? K jakým formám společenského vyloučení může docházet?

Markéta Knoppig (Aktion Zivilcourage e.V.)

- Existuje česko-saský projekt zabývající se tématy pravicového extremismu a konspiračních teorií, který by do budoucna mohl posloužit jako síť kontaktů

12 Diskuze v tematické skupině 2: Participace a motivace mladých lidí k účasti na veřejném dění

Účastníci: Pia Bittner, Michaela Doležalová, Matěj Frouz, Dorothe Hartung, Sarah Junghans, Eva Riedl, Lena Rügner, Ondřej Timčo, Jana Třetinová

Tandem: Kateřina Vnoučková

Zápis: Eva Brychtová

Jak lze téma zapojit do česko-německé práce s mládeží?

Ondřej Timčo (Institute H21)

- Aplikace „Pébéčko“ má být přeložena i do němčiny
- Je zapotřebí podporovat aktivity vedoucí k participaci a mládež zapojovat do plánování. Mladí lidé tak mohou získat přehled o tom, jak jednotlivé procesy fungují a jak lze získat finance na vlastní lokální aktivity. Důležité je mládež zbavit strachu z institucí a účastníky musí činnost bavit

Jana Třetinová (ZŠ T. G. Masaryka Milovice)

- Bylo by dobré, aby nově vznikající projekty byly od začátku koncipovány jako česko-německé
- Na ZŠ T. G. Masaryka se konají pravidelná setkání „Dětského zastupitelstva“ s vedením školy, ale také s místními politiky na radnici – diskutuje se mj. o rozpočtu pro projekty. Žáci jsou proto zvyklí komunikovat s institucemi a ví, že vedení školy i města s jejich

vlastními aktivitami počítá. Vzniká tak spolupráce ve školské oblasti i na místní úrovni

- Škola by se chtěla více zabývat historickou problematikou, a sice společně s německým partnerem (místní česko-německé dějiny) – pokud jsou součástí projektu konkrétní výstupy (např. kniha, video apod.) je jednodušší pro něj získat financování

Julia Riedel (Německý spolkový kruh dětí a mládeže)

- Standardizovat občanské vzdělávání je složité; vždy se kontroverzně diskutuje o tom, zda a jak jej lze hodnotit

Ondřej Timčo (Institute H21)

- V České republice standardy určuje ministerstvo školství, to ale neznamená, že to tak všude funguje. V ČR jsou obrovské rozdíly mezi teorií a praxí

Michaela Doležalová (Česká rada dětí a mládeže)

- České ministerstvo školství nemá velký zájem pracovat na nové koncepci. V současné době je situace složitá, protože prostě koncepce chybí; současný koncept pochází už asi z roku 2013
- ČRDM a další organizace byly sice přizvány k plánování, ale bohužel pouze formálně: byly zaslány dokumenty, ale nebyl čas o nich diskutovat a vkládat komentáře

Dorothee Hartung (Mladí přátelé přírody Durynsko)

- Lze také vytvářet projekty, v nichž děti a mládež mohou rozhodovat o různých věcech na místní úrovni – mohou si tak vytvořit emocionální pouto a následně tak i získat vůli něco změnit

Michaela Doležalová (Česká rada dětí a mládeže)

- V ČR často politici na regionální úrovni podporují a motivují mladé lidi k participaci. Jsou ale regiony, kde např. nefungují parlamenty mládeže, pak vše samozřejmě funguje úplně jinak

Ondřej Timčo (Institute H21)

- Nejvíce záleží na lidech v rozhodujících funkcích („decision-makers“). Pokud nejsou spolupráci s mládeží otevření, tak je téměř nemožné něco změnit. Je potřeba je přesvědčovat, že práce mladých lidí má smysl
- Mezi jednotlivými regiony zároveň panují obrovské rozdíly – podle statistik je např. v Karlovarském kraji, který hraničí s Německem, pro mládež k dispozici velmi málo příležitostí. Je tu tedy potenciál pro přeshraniční spolupráci

Jana Třetinová (ZŠ T. G. Masaryka Milovice)

- Naše škola měla ze začátku problémy s financováním, ale jakmile jsme mohli ukázat první výsledky, bylo všechno o dost jednodušší

Julia Riedel (Německý spolkový kruh dětí a mládeže)

- Mají parlamenty mládeže velký vliv nebo se jedná jen o hrstku mladých, kteří se zapojují?

Ondřej Timčo (Institute H21)

- Mladí vidí, že existuje určitá hierarchie, podle které demokracie funguje. Plánují a organizují vlastní projekty a musí počítat i s tím, že projekty nebudou schváleny nebo nezískají podporu. I to patří k participaci, že se ne vždy všechno podaří

13 Diskuze v tematické skupině 3: Udržitelnost a ochrana životního prostředí

Účastníci: Pavel Bečka, Iva Břendová, Hana Campos, Marta Michaláková, Kristýna Šoukalová

Tandem: Marius Meier

Zápis: Louisa Polowy

Už se tomuto tématu věnujete a jakým způsobem s ním pracujete?

Hana Campos (djo – Německá mládež v Evropě)

- DJO k tématu klimatických změn uspořádalo před několika měsíci online diskuzi mládeže s politiky, zúčastnil se i mluvčí Fridays for Future
- V česko-německé oblasti se pořádají projektové týdny, letošním a loňským tématem byla udržitelnost. V rámci projektových týdnů se sbírají a rozpracovávají nápady mladých lidí, kteří je pak realizují na svých školách, což se většinou podaří do 2 až 3 měsíců
- Žádné odborné znalosti tématu; DJO se zaměřuje zejména na občanské vzdělávání. Disponuje však mnoha kontakty zejména v Bavorsku, které lze zprostředkovat

Iva Břendová (koordinátorka jazykových animátorů Tandemu, ZŠ Březnice)

- Tandem chtěl toto téma zapracovat i do jazykových animací
- Na ZŠ Březnice existuje k tématu udržitelnosti projekt s německým partnerem, protože se jedná zároveň o roční téma Česko-německého fondu budoucnosti. Projekt se zaměřuje zejména na téma lesa a třídění odpadu a jeho cílem je u mládeže vytvořit povědomí o otázkách životního prostředí

Marta Michaláková (POJ Frýdek-Místek)

- Zatím zaměření zejména na fake news, do budoucna je ale v plánu věnovat se více i tématům ochrany životního prostředí a klimatických změn
- Problémy se získáváním účastníků: hlavně v Německu je složité najít zájemce z řad mládeže

Pavel Bečka (Správy národních parků Šumava a Bavorský les)

- Mezi různými národními parky (i mezinárodně mezi ČR, Německem a Rakouskem) již existují společné projekty zaměřené na vzdělávání v oblasti životního prostředí, pořádá se také česko-německý letní tábor na téma přírody a ochrany životního prostředí; nabízené programy se těší velké oblibě
- Zatím žádná spolupráce s Tandemem, ale existují možnosti pro další česko-německé projekty, lze poskytnout prostory, možnosti ubytování a částečně i pracovní materiály (v češtině, němčině nebo dvojjazyčně). Na místě jsou k dispozici i odborníci, kteří se dobře vyznají v národních parcích na obou stranách hranice; dvojjazyčné projekty jsou možné
- Je zapotřebí jen plánovat dlouhodobě – zhruba jeden rok dopředu; zároveň by bylo nutné stanovit kapacitu, protože oba národní parky mají v regionu cca 10–15 partnerských škol, se kterými realizují projekty

Kristýna Šoukalová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- K tématu ekologie proběhl projekt OnlineChallenge a věnovaly se mu i projekty zážitkové pedagogiky jako např. výroba ekologického mýdla; spolupráce probíhá i s národními parky, cílovou skupinou jsou zejména rodiny s malými dětmi. Dále spolek organizuje putovní výlety a v současné době i online projekty, které mládež motivují chodit do přírody
- Cílem je umožnit mládeži a rodinám vést dialog s odborníky a učit se od nich

Jak je možné se dále propojovat?

Marta Michaláková (POJ Frýdek-Místek)

- Možnost spolupráce národních parků Šumava / Bavorský les s Beskydami?

Pavel Bečka (Správy národních parků Šumava a Bavorský les)

- Spolupráce je určitě možná, protože témata životního prostředí nejsou závislá na konkrétním místě; zajímavý by mohl být také celoevropský projekt, např. s účastí Beskyd, Polska, Slovenska a Šumavy

Kristýna Šoukalová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Prostor pro rozvoj má zastoupení také v Beskydech, kde je určitě potenciál pro česko-německé projekty, protože region je výrazně jiný než Německo a česko-německé výměny tu ještě nejsou tak silně rozšířené

Získávání účastníků: Jaké máte tipy, jak mládež zaujmout?

Hana Campos (djo – Německá mládež v Evropě)

- Mladí téma znají a vzešlo od nich, proto vzniká mnoho nových projektů a organizací a mladí lidé nehledí na to, co k tématu nabízí etablované instituce
- Mnoho účastníků se po účasti na jednom projektu vrací a vypráví o něm i přátelům, je ale složité nacházet úplně nové účastníky

Kristýna Šoukalová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Zkušenosti ukazují, že mladí lidé chtějí projekty sami utvářet bez přílišných omezení. Je potřeba poskytnout prostory a materiály, ale jinak dát mladým lidem více prostoru, aby si sami zvolili téma a projekt rozpracovali; tohle u projektu OnlineChallenge fungovalo velice dobře a setkala se s dobrým ohlasem účastníků

Marius Meier (Tandem)

- Jak projekty vypisovat tak, aby byly pro mladé lidi co nejatraktivnější?

Kristýna Šoukalová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Je dobré se do mladých lidí vcítit a vědět, co používají. Např. projekt OnlineChallenge měl podobné logo jako Snapchat; existují také např. aplikace, jejichž pomocí lze rozpoznávat rostliny atd.
- Zdůrazňovat prostor pro vlastní utváření projektu ze strany účastníků; pořadatelé by měli sami sebe chápat jako mentory

Marta Michaláková (POJ Frýdek-Místek)

- To funguje nejlépe v mimoškolní oblasti, existují tipy na takové projekty i pro školy?

Kristýna Šoukalová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Česko-německý fond budoucnosti nabízí možnost podpory pro online projekty na školách
- Důležité je mít kontakt s mladými lidmi a jejich důvěru, např. pomáhá najít mentory, které mladí již znají a ke kterým si mohou vytvořit vztah; vztah s účastníky by měl být co nejvíce rovnoprávný

14 Diskuze v tematické skupině 4: Mediální kompetence

Účastníci: Martina Engelmaierová, Zuzana Wildová, Petra Zahradníčková

Tandem: Ulrike Fügl, Lucie Tarabová

Zápis: Marie Staňková

Už se tomuto tématu věnujete a jakým způsobem s ním pracujete? I v mezinárodním / česko-německém kontextu?

Petra Zahradníčková (na volné noze)

- Čím více o tématu hovoříme, tím důležitější mi přijde – mnoho lidí totiž hledá informace na sociálních sítích; je důležité, aby mladí lidé byli schopni rozpoznat, co je spolehlivý zdroj informací
- Působím spíše v oblasti historie, ale teď jsem na volné noze a jsem otevřená novým projektům, přeshraniční spolupráce s mládeží je mi velmi blízká

Martina Engelmaierová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- V současné době se věnuji spíše oblasti udržitelnosti, ale mediálními kompetencemi a kritickým myšlením jsem se dříve zabývala, nicméně pouze v čistě německém kontextu – tam mám kontakty, které ráda zprostředkuji

Zuzana Wildová (Česká rada dětí a mládeže)

- Tématu mediálních kompetencí jsme se věnovali v roce 2018, nyní se zabýváme participačními projekty – obě oblasti spolu nicméně souvisí. Mladí lidé nemají moc chuť se angažovat v politických ani nepolitických veřejných organizacích a institucích. Spolehlivé informace jsou velmi důležité
- Česko-německá spolupráce u nás není prioritou, spolupracujeme mezinárodně s mnoha různými zeměmi

Urike Fügl (Tandem)

- Tandem na Česko-německém setkání mládeže zaznamenal od mládeže mnoho podnětů, na podzim je plánován velký mediální kemp pro mládež, na němž chce Tandem spolupracovat s Českou radou dětí a mládeže
- Se Vzdělávacím centrem pro mládež ve Waldmünchenu (JuBi) se již podařilo spolupráci zintenzivnit

Jaké možnosti spolupráce vás v této souvislosti napadají?

Lucie Tarabová (Tandem)

- Navázat kontakty s různými novináři

Jak by bylo možné toto téma realizovat, a to ve vztahu k cílové skupině mládeže a česko-německých výměn?

Martina Engelmaierová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Zajímalo by mě, jak by bylo možné toto téma rozšířit v česko-německé rovině, protože česká a německá mládež používá různé komunikační kanály – tím už se v německém kontextu zabývalo Vzdělávací centrum ve Waldmünchenu

Vnímáte potřebu vytvořit k tématu metodické materiály?

Martina Engelmaierová (Prostor pro rozvoj, z.s.)

- Bylo by užitečné mít přehlednou brožuru se zkušenostmi, metodami a tipy

Zuzana Wildová (Česká rada dětí a mládeže)

- Sesbírali jsme podklady (názory mládeže) a v současné době se dané projekty zpracovávají, např. „[Zvol si Info](#)“, některé materiály jsou již k dispozici – tento projekt lze určitě doporučit

Mediální kemp Tandemu

- Plánován pro mladé účastníky (16–26 let), celkem pro 50–60 účastníků, 20–25 referentů
- Doufáme, že se uskuteční prezenční formou, příprava by měla proběhnout online
- Tandem aktuálně nechce pro mladé stanovovat žádná témata – naopak chce přímo od nich slyšet, jaká témata jsou pro ně důležitá

15 Další kroky, výhled

Další kroky Tandemu (Thomas Rudner)

- Krátká brožura ke zprávě o mládeži bude přeložena do češtiny
- Proběhne kontrola terminologie, aby byly všechny pojmy srozumitelné v obou jazycích

Další kroky účastníků (prostřednictvím chatu)

- Hledání nových potenciálních partnerů pro spolupráci, navazování kontaktů
- Přímé kontaktování nových partnerů
- Rešerše za účelem získání více informací o zmíněných projektech
- Přeložit aplikace do němčiny
- Pročtení virtuálních nástěnek (padletů) a uložení důležitých kontaktů a zajímavých tipů
- Obnovit skoro zapomenuté kontakty
- Navázat novou spolupráci

- Zamyslet se nad možnostmi realizace projektů online
- Sdílet s kolegy zde získané tipy
- Zvážit potřebu upravit již existující materiály určené pro výměny mládeže

Výhled Tandemu (Thomas Rudner)

- Kdykoliv kontaktujte Tandem, když budete mít nápady, otázky ohledně finanční podpory či připomínky
- Minimálně do konce června budou všechny akce Tandemu probíhat online
- Všechny akce Tandemu lze nalézt na adrese <https://www.tandem-org.de/aktuelles/termine/jugend-gestaltet-zukunft.html>
- Příští setkání pracovní skupiny se uskuteční 23.–24.11.2021, pravděpodobně v České republice

16 Webové stránky Tandemu ke stěžejnímu tématu

www.jugend-gestaltet-zukunft.eu (v záložce „Aktuality – Projektová nástěnka“ můžete prezentovat svůj projekt včetně fotodokumentace; v záložce „Aktuality – Akce“ naleznete kalendář akcí Tandemu; je zde rovněž možné propagovat akce ostatních institucí)

Dina.international (internetová platforma pro mezinárodní výměny mládeže a školní výměny, možnost ukládat dokumenty a společně na nich pracovat, vyhledávat partnerské instituce, pořádat videokonference ve více místnostech současně včetně funkce tlumočení atd.)

Tiráž

Vydavatel: Koordinierungszentrum Deutsch-Tschechischer
Jugendaustausch – Tandem
Maximilianstraße 7, 93047 Regensburg
tandem@tandem-org.de
Koordinační centrum česko-německých výměn mládeže
Tandem
Riegrova 17, 306 14 Plzeň
tandem@tandem-org.cz

Zodpovědný vedoucí: Kathrin Freier-Maldoner, Lucie Tarabová

Dokumentace: Marie Staňková

Překlad: Jan Šmrha